

Tillægsbetænkning afgivet af Transport-, Bygnings- og Boligudvalget den 21. november 2018

Tillægsbetænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om almene boliger m.v., lov om leje af almene boliger og lov om leje

(Nye kriterier for udsatte boligområder og ghettoområder, initiativer til udvikling eller afvikling af ghettoområder, skærpelse af anvisnings- og udlejningsregler, ophævelse af lejekontrakt på grund af kriminalitet m.v.)

[af transport-, bygnings- og boligministeren (Ole Birk Olesen)]

1. Dispensation fra Folketingets forretningsorden

Udvalget indstiller, at der dispenseres fra bestemmelsen i Folketingets forretningsordens § 8 a, stk. 2, om at der skal gå 2 dage fra offentliggørelsen af tillægsbetænkningen, til lovforslaget kommer til 3. behandling.

2. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (S, DF, V, LA, SF og KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* i den affattelse, hvori det foreligger efter 2. behandling.

Et *mindretal* i udvalget (EL, ALT og RV) indstiller lovforslaget til *forkastelse*.

Inuit Ataqatigiit, Nunatta Qitornai, Tjóðveldi og Javnaðarflokkurin havde ved afgivelsen af tillægsbetænkningen ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i tillægsbetænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i tillægsbetænkningen.

3. Politiske bemærkninger

Socialdemokratiet

Socialdemokratiets medlemmer af udvalget tilslutter sig fuldt ud den overordnede ambition om at bekæmpe parallelsamfund og ser med stor tilfredshed på de nye muligheder for at lave omfattende udviklingsplaner i de største udsatte boligområder og i de mest tydelige parallelsamfund. Socialdemokratiet vil dog samtidig følge udviklingen tæt i de mindre boligområder, der ikke har lige så stærke parallelsamfundstræk, med henblik på at sikre, at lovgivningen også her virker hensigtsmæssigt og ikke leder til f.eks. unødige nedrivninger i velfungerende boligområder.

Enhedslisten

Enhedslistens medlemmer af udvalget noterer sig, at det i forbindelse med behandlingen af lovforslaget har vist sig nødvendigt med ændringsforslag nr. 8 at give yderligere muligheder for dispensation for de såkaldte hårde ghettoer. Således får ministeren beføjelse til at give seks boligområder med hver under 2.100 beboere, som ikke opfylder kriminalitetskriteriet, dispensation fra reglen omkring maksimalt 40 pct. almene familieboliger. Af svar på spørgsmål 43 til lovforslaget fremgår, at tallet 2.100 er udtryk for et politisk ønske og dermed ikke en saglig begrundelse.

De seks områder er: Munkebo i Kolding, Motalavej i Slagelse, Korskærparken i Fredericia, Agervang i Holbæk, Sundparken i Horsens og Finlandsparken i Vejle, jf. svaret på spørgsmål 44 til lovforslaget. Af svaret på spørgsmål 46 til lovforslaget fremgår, at dispensationsmuligheden stadig medfører, at loven vil reducere de almene familieboliger i de seks områder, som risikerer privatiseringer og nedrivninger af gode almene familieboliger, som i høj grad er blevet renoveret for nylig. Underdagsordenen fra transport-, bygnings og boligministeren er åbenbart at arbejde for, at almene familieboliger bliver solgt.

Enhedslisten mener, det er positivt, at der gives udvidet dispensationsmulighed, men mener samtidig, at dette ikke er nok til at rette op på en problematisk lov. Baggrunden for kriterierne i ændringsforslaget virker efter Enhedslistens opfattelse tilfældig, og partiet opfordrer til, at der som udgangspunkt kan gives dispensation til alle boligområder, idet der med de såkaldte ghettokriterier allerede er taget stilling til, at det gælder for områder med mere end 1.000 beboere. Derudover medfører ændringsforslaget en væsentlig, ny differentieret vægtning af ghettokriterierne, hvor antallet af dømte vægtes højere end de øvrige kriterier.

Ændringsforslaget understreger efter Enhedslistens opfattelse, at det samlede lovforslag er udarbejdet på et mangelfuldt grundlag og på den baggrund bør stemmes ned.

Der er fortsat intet fagligt belæg for, at virkemidlerne i L 38 virker mod de parallelsamfund, som officielt er hensigten med forslaget.

Endvidere er Enhedslisten vidende om, at der er fejl i den bekendtgørelse, som er i høring, over de omtalte boligområder, hvad angår det bilag, som fastlægger, hvilke matrikler lovforslaget skal omfatte. Vi forventer, at ministeren retter op på disse fejl, inden loven udmøntes.

Lovforslaget er asocialt og er stadig et angreb på hele den almene boligbevægelse. Og der er risiko for, at flere boligområder kommer på den såkaldte hårde ghetto-liste i de kommende år, når kommuner ændrer på deres anvisning af boliger til mennesker i bolignød. Lovforslaget forværrer problemet med, hvor den fattigste del af befolkningen kan bo, når lovforslagets konsekvens kan blive op til 11.000 færre almene familieboliger.

Alternativet

Alternativets medlem af udvalget er af den opfattelse, at både Transport-, Bygnings- og Boligministeriet og aftaltpartierne bag parallelsamfundspakken sidder værdifulde og forskningsbaserede analyser og empiri overhørig. Det er dybt uacceptabelt, at forskningen gang på gang forkastes alene af værdipolitiske årsager, og at ministeriet ikke svarer konkret og ordentligt på spørgsmål. Her følger to eksempler:

1) 40-procentsreglen

Parallelsamfundspakkens løsning på bekæmpelse af parallelsamfund for de såkaldte hårde ghettoer er følgende:

1. Nedsæt antallet af almene familieboliger til maksimalt 40 pct. inden 2030. Dette kan nås ved salg til private investorer, nedrivninger, omdannelse af boliger (til ældreboliger og ungdomsboliger) og fortætning – altså at der bygges flere boliger, der ikke er almene familieboliger.

2. Hvis målet ikke nås eller ikke kan nås, kan staten ekspropriere boligområdet og bygge et nyt område op.

KL, BL – Danmarks Almene Boliger, Lejernes Landsorganisation (LLO) og andre har spurgt, hvorfor man tror, at den magiske grænse netop er 40 pct. Er der eventuelt en videnskabelig forklaring? Vi opsiges vel ikke beboerne på baggrund af en mavefornemmelse.

I lovforslaget er begrundelsen for netop de 40 pct. angivet meget kort på side 7: »Boligorganisationer og kommuner, som har et hårdt ghettoområde, [...] forpligtes til at udarbejde en udviklingsplan, hvor målet er at nedbringe andelen af almene familieboliger i området til 40 pct. Det er vurderingen, at en grundlæggende omdannelse fra et ghettoområde til en attraktiv bydel forudsætter, at almene familieboliger blandes med andre boligformer i området.«

Folketingets Transport-, Bygnings- og Boligudvalg har efter ønske fra Enhedslistens boligordfører Søren Egge Rasmussen spurgt transport-, bygnings- og boligministeren, om der er forskning, der underbygger, at tiltagene har den ønskede effekt, altså bekæmpelse af parallelsamfund.

Svaret på L 38 – spørgsmål 23 fra transport-, bygnings- og boligminister Ole Birk Olesen (LA) var: »Der er flere

publikationer på området, som beskriver effekterne af strukturelle og fysiske indsatser i udsatte boligområder. Jeg kan eksempelvis henvise til »Evidens for sociale effekter af fysiske indsatser i udsatte boligområder. Review af 27 effektstudier fra ni lande«, Akademisk Arkitektforening og Københavns Kommune, 2014 og til »Fra ghetto til blandet by – danske og internationale erfaringer med omdannelse af udsatte boligområder« af Claus Beck Danielsen og Marie Stender fra 2017.«

Problemet med svaret er, at ministeren ikke svarer på spørgsmålet.

Han svarer på, om strukturelle og fysiske indsatser kan påvirke udsatte boligområder, ikke om nedsættelse af boligområdets andel af almene familieboliger til maksimalt 40 pct. (som er parallelsamfundspakkens eneste målstolpe) vil virke.

I førstnævnte rapport står der netop ikke, at problemet bliver løst, hvis bare andelen af almene familieboliger sættes ned. Der står, at arkitektoniske ændringer, såkaldte strukturelle indsatser, kan bidrage positivt til udviklingen af et boligområde i samspil med sociale indsatser.

Rapporten handler heller ikke om, hvorvidt boligerne skal være ejet af et boligselskab eller en privat investor.

Vi må regne med, at ministeriet giver deres allerbedste svar, når Folketinget spørger, og der derfor ikke findes et bedre forskningsmæssigt belæg end det, ministeren selv nævner, som anført af Anders Svendsen fra LLO i artiklen »Lejere: Indrøm nu, at ghetto-pakken bygger på mavefornemmelser«, Altinget, den 19. november 2018.

2) Ghetto-begrebet

Berøves borgere med ikkevestlig baggrund den fulde nydelse af deres borgerlige og politiske rettigheder som følge af L 38? Og nedværdiges borgere med ikkevestlig baggrund af L 38-kriterier for definitionen »ghetto«, når alene andelen over 50 pct. indvandrere eller efterkommere fra ikkevestlige lande kan resultere i stemplet »ghetto«? Ministerens svar på L 38 – spørgsmål 39 om, hvilke overvejelser der ligger bag at bruge udtrykket ghetto i lovforslaget, kaster lidt lys over spørgsmålene: »Regeringen mener, at det er nødvendigt at identificere de mest belastede boligområder, sådan at problemerne kan blive løst.«

Idet belastningen, der ifølge kriterierne i L 38 fører til identifikationen af et boligområde som en ghetto, alene vedrører nogle beboeres oprindelse!

Dette er et citat fra »Aftale mellem regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti) og Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti og Socialistisk Folkeparti om: Initiativer på boligområdet, der modvirker parallelsamfund« af 9. maj 2018, s. 3: »5. Andelen af indvandrere og efterkommere fra ikkevestlige lande overstiger 50 pct.

På baggrund af ghettokriterierne defineres følgende områdelister, som lægges til grund for målretningen af de indsatser, der igangsættes:

A. Udsatte boligområder opfylder mindst to af ghettokriterierne 1 til 4.

B. Ghettoområder opfylder mindst to af kriterierne 1 til 4 og opfylder tillige kriterie 5.«

Hvis der *ikke* er over 50 pct. indvandrere eller efterkommere fra ikkevestlige lande, kan en afdeling *ikke* defineres som ghetto i henhold til L 38's kriterier – heller ikke selv om beboerne opfylder samtlige andre fire kriterier: Uden for arbejde/uddannelse, lav indkomst, lav uddannelse, høj kriminalitet.

Kriterier ifølge ovennævnte aftale:

»1. Andelen af beboere i alderen 18-64 år, der er uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelse, overstiger 40 pct. opgjort som gennemsnit over de seneste 2 år.

2. Andelen af beboere i alderen 30-59 år, der alene har en grundskoleuddannelse, overstiger 60 pct.

3. Den gennemsnitlige bruttoindkomst for skattepligtige i alderen 15-64 år i området eksklusive uddannelsessøgende udgør mindre end 55 pct. af den gennemsnitlige bruttoindkomst for samme gruppe i regionen.

4. Andelen af beboere på 18 år og derover dømt for overtrædelse af straffeloven, våbenloven eller lov om euforiserende stoffer udgør mindst 3 gange landsgennemsnittet opgjort som gennemsnit over de seneste 2 år.«

Ønsker man at kigge på de internationale erfaringer, har Statens Byggeforskningsinstitut (SBI) netop udgivet analysen »Ufrivillig fraflytning fra udsatte boligområder« (SBI 2018:10) herom. Konklusionen lyder: »Der foreligger ikke på nuværende tidspunkt klar evidens for, at boligmæssig omplacering løser problemet med udsatte boligområder.«

Hermed mener Alternativet, at det er meget sandsynligt, at der sker en diskrimination af borgere med minoritetsbaggrund:

Lighedsgrundsætningen: Princippet om, at en forskelsbehandling af enkelte borgere eller grupper af sådanne er utiladelig, hvor den ikke har særlig hjemmel; som udtryk for en sådan kan bl.a. nævnes grundlovens §§ 70 og 83.

Forskelsbehandling: Forbud mod forskelsbehandling på grund af en persons køn, race, hudfarve, nationalitet eller tro; se også racisme.

Racisme: Forskelsbehandling på grund af en persons race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse samt tro er strafbar, jf. lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af race m.v., og udtalelser, hvorved personer trues, forhånes eller nedværdiges på grund af disse forhold, straffes efter straffelovens § 266 b.

Præmissen om at tvangsflytte borgere med en 40-procentsregel mener Alternativet derfor netop er baseret mere på mavefornemmelser, end den kan bakkes op af forskning og empiri, ligesom partiet mener, at der meget vel kan foregå en direkte og indirekte diskrimination af borgere med mi-

noritetsbaggrund. Den internationale forskning peger ligeledes på en række udfordringer, som hæmmer de positive effekter af boligmæssig omplacering, jf. ovennævnte rapport fra SBI, som aftalepartierne og regeringen ikke har forholdt sig fyldestgørende til.

De væsentligste udfordringer og tendenser er ifølge rapporten fra SBI, s. 18:

»– Udsatte borgere genkoncentreres i boligområder, som både geografisk og ift. socioøkonomisk og etnisk sammensætning ligner dem, de er fraflyttet.

– Interaktionen imellem socialt og kulturelt forskellige beboere inden for det samme boligområde er begrænset.

– I et langsigtet perspektiv medfører boligmæssig omplacering ikke socialt mix, men i stedet en erstatning af resourcesvage befolkningsgrupper med mere ressourcerstærke grupper.

– Den positive effekt på indkomstniveauet i indsatsområderne har meget begrænset rækkevidde og er ofte behæftet med en tilsvarende negativ udvikling i nært beliggende boligområder.«

4. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 3. oktober 2018 og var til 1. behandling den 11. oktober 2018. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Transport-, Bygnings- og Boligudvalget. Udvalget afgav betænkning den 15. november 2018. Lovforslaget var til 2. behandling den 20. november 2018, hvorefter udvalget genoptog forslaget til fornyet behandling.

Oversigt over lovforslagets sagsforløb og dokumenter

Lovforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under lovforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har, efter lovforslaget blev henvist til fornyet udvalgsbehandling, behandlet lovforslaget i 1 møde.

Bilag

Efter udvalgets afgivelse af betænkning er der omdelt 4 bilag på lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har efter afgivelsen af betænkning stillet 11 spørgsmål til transport-, bygnings- og boligministeren til skriftlig besvarelse, som ministeren har besvaret.

Kim Christiansen (DF) nfm. Merete Dea Larsen (DF) Claus Kvist Hansen (DF) Mette Hjermand Dencker (DF)

Jan Erik Messmann (DF) Henrik Brodersen (DF) Kristian Pihl Lorentzen (V) Hans Andersen (V)

Hans Christian Schmidt (V) Jane Heitmann (V) Louise Schack Elholm (V) Carsten Kissmeyer (V) Leif Mikkelsen (LA)

Villum Christensen (LA) Brigitte Klinskov Jerkel (KF) Christian Rabjerg Madsen (S) Erik Christensen (S)

Kaare Dybvad (S) Lennart Damsbo-Andersen (S) fmd. Magnus Heunicke (S) Rasmus Prehn (S) Mette Reissmann (S)

Daniel Toft Jakobsen (S) Henning Hyllested (EL) Eva Flyvholm (EL) Roger Courage Matthisen (ALT)

Andreas Steenberg (RV) Karsten Hønge (SF) Kirsten Normann Andersen (SF)

Inuit Ataqatigiit, Nunatta Qitornai, Tjóðveldi og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	46	Socialistisk Folkeparti (SF)	7
Dansk Folkeparti (DF)	37	Det Konservative Folkeparti (KF)	6
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	34	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Enhedslisten (EL)	14	Nunatta Qitornai (NQ)	1
Liberal Alliance (LA)	13	Tjóðveldi (T)	1
Alternativet (ALT)	10	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Radikale Venstre (RV)	8		